

WYMOWA, AKCENT

PRONUNCIACIÓN, ACENTO

Wymowa samogłosek

Samogłoski wymawiane są podobnie jak po polsku.

a – *mañana* – jutro

e – *perro* – pies

i – *vida* – życie

o – *ojo* – oko

u – *duro* – twardy

Wymowa spółgłosek

b, v	jako b	Barcelona /Bar θ elona/, Valencia /Bal enθ ia/
b	w środku wyrazu wymawiane jest słabo – wargi nie stykają się!	
c	przed e, i jako θ przed pozostałymi samogłoskami, jako k	centro / θ entro/ – centrum color /kolor/ – kolor casa /kasa/ – dom
ch	jako cz	mucho /muc zo / – dużo
d	jako d	donde /don d e/ – gdzie
d	na końcu wyrazu niemal bezdźwięczne	Madrid /Mad ri /
d	w środku wyrazu wymawiane słabo – język nie dotyka podniebienia!	
f	jako f	flamenco /fla m enko/
g	przed a, o, u jako g	gracias /gr θ ias/ – dziękuję
g	przed e, i jako h	gente /h e nte/ – ludzie
g	gue, gui jako /ge, gi/	guitarra /gi t arra/
g	w środku wyrazu wymawiane jest słabo!	
h	nie wymawiamy	hotel /ot é l/
j	jako h	jamón /ha m ón/ – szynka
l	jako l	leche /le c ze/ – mleko
ll	jako j	billete /bi j ete/ – bilet
m	jako m	madre /ma d re/ – matka
n	jako n	niño /ni n io/ – dziecko
ñ	jako ń	España /E s pania/ – Hiszpania

Aquí tengo unas fotos de mi viaje a Cuba. Mam tu parę zdjęć z mojej podróży na Kubę.

⇒ **około**

El pueblo está a unos veinte kilómetros. Miasteczko jest około dwudziestu kilometrów stąd.

RZECZOWNIK

EL SUSTANTIVO

Rzeczowniki hiszpańskie mają rodzaj męski i żeński, liczbę pojedynczą i mnogą.

I RODZAJ RZECZOWNIKA

<i>Masculino</i> – rodzaj męski	<i>Femenino</i> – rodzaj żeński
① Rzeczowniki zakończone na -o <i>el libro</i> (książka), <i>el perro</i> (pies)	③ Rzeczowniki zakończone na -a <i>la chica</i> (dziewczyna), <i>la ventana</i> (okno)
② Rzeczowniki zakończone na -or <i>el amor</i> (miłość), <i>el color</i> (kolor)	

II TWORZENIE RODZAJU ŻEŃSKIEGO

Rzeczowniki zakończone na **-o** zmieniają **-o** w **-a**.

el hermano (brat), *la hermana* (siostra)

Do rzeczowników zakończonych na **spółgłoskę** dodajemy **-a**.

el profesor (nauczyciel), *la profesora* (nauczycielka)

III TWORZENIE LICZBY MNOGIEJ

Do rzeczowników zakończonych na **samogłoskę** dodajemy **-s**.

el gato (kot), *los gatos* (koty)

Do rzeczowników zakończonych na **spółgłoskę** lub **-y** dodajemy **-es**.

el dolor (ból), *los dolores* (bóle), *el rey* (król), *los reyes* (królowie)

W rzeczownikach zakończonych na **-z** zamieniamy **-z** na **-ces**.

la nuez (orzech), *las nueces* (orzechy)

I RODZAJ RZECZOWNIKA

Rodzaju męskiego są:

⇒ rzeczowniki zakończone na **-o**:

el caballo (koń), *el médico* (lekarz)

ZAIMKI DZIERŻAWCZE

LOS POSESIVOS

I ZAIMKI DZIERŻAWCZE PRZED RZECZOWNIKIEM

Zaimek	LP r. męski, r. żeński	LM r. męski, r. żeński
mi – mis	<i>mi libro</i> (moja książka)	<i>mis libros</i> (moje książki)
	<i>mi mesa</i> (mój stół)	<i>mis mesas</i> (moje stoły)
tu – tus	<i>tu hijo</i> (twój syn)	<i>tus hijos</i> (twoi synowie)
	<i>tu hija</i> (twoja córka)	<i>tus hijas</i> (twoje córki)
su – sus	<i>su coche</i> (jego samochód)	<i>sus coches</i> (jego samochody)
	<i>su hermana</i> (jego siostra)	<i>sus hermanas</i> (jego siostry)
nuestro/s nuestra/s	<i>nuestro tío</i> (nasz wuj)	<i>nuestros tíos</i> (nasi wujowie)
	<i>nuestra tía</i> (nasza ciotka)	<i>nuestras tías</i> (nasze ciotki)
vuestro/s vuestras/s	<i>vuestro perro</i> (wasz pies)	<i>vuestros perros</i> (wasze psy)
	<i>vuestra gata</i> (wasza kotka)	<i>vuestras gatas</i> (wasze kotki)
su-sus	<i>su vaso</i> (ich szklanka)	<i>sus vasos</i> (ich szklanki)
	<i>su copa</i> (ich kieliszek)	<i>sus copas</i> (ich kieliszki)

II ZAIMKI DZIERŻAWCZE PO RZECZOWNIKU

Zaimek	Przykład
(el) mío (<i>mía, míos, mías</i>)	<i>Tienes un libro mío.</i> Masz jedną z moich książek.
(el) tuyo (<i>tuya, tuyos, tuyas</i>)	<i>Tengo una cosa tuya.</i> Mam jedną z twoich rzeczy.
(el) suyo (<i>suya, suyos, suyas</i>)	<i>Este coche es suyo.</i> To jest jego/jej samochód.
(el) nuestro (<i>nuestra, nuestros, nuestras</i>)	<i>Es un amigo nuestro.</i> To jeden z naszych przyjaciół.
(el) vuestro (<i>vuestra, vuestros, vuestras</i>)	<i>¿Este perro es vuestro?</i> Czy to wasz pies?
(el) suyo (<i>suya, suyos, suyas</i>)	<i>Esta es la casa suya.</i> To ich dom.

I ZAIMKI DZIERŻAWCZE PRZED RZECZOWNIKIEM

Zastępują rodzajnik, by określić posiadanie:

el perro – mi perro mój pies

⇒ **mi, tu, su** zgadzają się z rzeczownikiem tylko w liczbie

mi hermano, mi hermana – mój brat, moja siostra

mis hermanos, mis hermanas – moi bracia, moje siostry

⇒ **nuestro, vuestro** zgadzają się i w liczbie, i w rodzaju

nuestro hermano, nuestra hermana – nasz brat, nasza siostra

⇒ gdy fakt posiadania jest oczywisty, nie używamy zaimka dzierżawczego!

Me lavo el pelo. Nie: ~~*Me lavo mi pelo.*~~ Myję włosy.

Ponte la chaqueta. Nie: ~~*Ponte tu chaqueta.*~~ Włóż kurtkę.

⇒ w przypadku zaimka **su** może zaistnieć niejasność; zaimek ten może oznaczać: jego, jej, swój, ich. Możemy wtedy dodać np. **de él**:

Es su casa (la de él).

II ZAIMKI DZIERŻAWCZE PO RZECZOWNIKU

❶ Zgadzą się z rzeczownikiem w rodzaju i liczbie:

un compañero mío (mój kolega)

unas compañeras mías (moje koleżanki).

Rzeczownik zachowuje rodzajnik.

Uwaga!

W zdaniach wykrzyknikowych nie używamy rodzajnika: ¡*Dios mío!* Mój Boże!

❷ Znaczenie.

Wyrażają posiadanie, które odnosi się do jednego elementu z większej grupy.

Es un amigo mío. To jeden z moich przyjaciół.

Ale: *Es mi amigo.* To mój przyjaciel.

❸ Z czasownikiem *ser* (być) podkreślają fakt przynależności.

Este libro es mío. Ta książka jest moja.

Musimy ich użyć, gdy rzeczownik jest poprzedzony *un, algún* (jakiś), *ningún* (żaden), *cualquier* (jakikolwiek), *cada* (każdy), *mucho* (dużo), *poco* (mało), *más* (więcej), *menos* (mniej).

Cada amigo mío piensa lo mismo que yo. Każdy z moich przyjaciół myśli to samo, co ja.

- 4 Zastępują rzeczownik.
¿Es tu coche? Sí, es el mío. To twój samochód? Tak, mój.

ZAIMKI OSOBOWE
LOS PRONOMBRES PERSONALES

I ZAIMKI OSOBOWE PODMIOTU (KTO? CO?)					
	rodzaj męski		rodzaj żeński		forma grzecznościowa
L. pojedyncza					
1. osoba	YO	YO		USTED	
2. osoba	TÚ	TÚ			
3. osoba	ÉL	ELLA			
L. mnoga					
1. osoba	NOSOTROS	NOSOTRAS		USTEDES	
2. osoba	VOSOTROS	VOSOTRAS			
3. osoba	ELLOS	ELLAS			
II ZAIMKI DOPEŁNIENIA BLIŻSZEGO					
	r. m.	r. ż.	forma grzeczn.	zaimek zwrotny	neutro
L. pojedyncza					
1. osoba	ME	ME		ME	LO
2. osoba	TE	TE		TE	
3. osoba	LO, LE	LA	LO, (LE), LA	SE	
L. mnoga					
1. osoba	NOS	NOS		NOS	LO
2. osoba	OS	OS		OS	
3. osoba	LOS, LES	LAS	LOS (LES), LAS	SE	

I REGULARNE FORMY TRYBU ROZKAZUJĄCEGO

osoba	grupa -ar	grupa -er	grupa -ir
tú vosotros	<i>canta</i> (śpiewaj) <i>cantad</i>	<i>bebe</i> (pij) <i>bebed</i>	<i>abre</i> (otwórz) <i>abrid</i>

A oto cała odmiana:

Osoba	grupa -ar	grupa -er	grupa -ir
tú	<i>canta</i>	<i>bebe</i>	<i>abre</i>
tú no	<i>no cantes</i>	<i>no bebas</i>	<i>no abras</i>
usted	<i>cante</i>	<i>beba</i>	<i>abra</i>
usted no	<i>no cante</i>	<i>no beba</i>	<i>no abra</i>
nosotros	<i>cantemos</i>	<i>bebamos</i>	<i>abramos</i>
nosotros no	<i>no cantemos</i>	<i>no bebamos</i>	<i>no abramos</i>
vosotros	<i>cantad</i>	<i>bebed</i>	<i>abrid</i>
vosotros no	<i>no cantéis</i>	<i>no bebáis</i>	<i>no abráis</i>
ustedes	<i>canten</i>	<i>beban</i>	<i>abran</i>
ustedes no	<i>no canten</i>	<i>no beban</i>	<i>no abran</i>

Tryb rozkazujący czasowników zwrotnych

- W formach twierdzących zaimek zwrotny stoi po czasowniku.
- W formach zaprzeczonych zaimek stoi przed czasownikiem.
- W pierwszej osobie liczby mnogiej zanika -s z końcówki czasownika.
- W drugiej osobie liczby mnogiej zanika -d z końcówki czasownika.

Oto odmiana: *lavarse* – myć się

osoba	+ zaimek zwrotny	tryb rozkazujący
<i>tú</i>	<i>-te</i>	<i>lávate</i>
<i>tú no</i>	<i>te</i>	<i>no te laves</i>
<i>usted</i>	<i>-se</i>	<i>lávese</i>
<i>usted no</i>	<i>se</i>	<i>no se lave</i>
<i>nosotros</i>	<i>-nos</i>	<i>lavémonos</i>
<i>nosotros no</i>	<i>nos</i>	<i>no nos lavemos</i>
<i>vosotros</i>	<i>-os</i>	<i>lavaos</i>
<i>vosotros no</i>	<i>os</i>	<i>no os lavéis</i>
<i>ustedes</i>	<i>-se</i>	<i>lávense</i>
<i>ustedes no</i>	<i>se</i>	<i>No se laven</i>

Uwaga!

irse (wychodzić) – *vosotros idos*

Uwaga!

Pojawienie się zaimka zwrotnego na końcu czasownika sprawia, że akcent przenosi się na trzecią sylabę od końca – wtedy musimy zaznaczyć go graficznie! (zasady dotyczące zastosowania akcentu graficznego – patrz strona 5).

II NIEREGULARNE FORMY TRYBU ROZKAZUJĄCEGO

(tú) *decir* – *di* (powiedz), *hacer* – *haz* (zrób), *ir* – *ve* (idź), *poner* – *pon* (połóż),
salir – *sal* (wyjść), *tener* – *ten* (mieć), *venir* – *ven* (przyjdź)

Formy dla drugiej osoby liczby mnogiej są zawsze regularne; tworzymy je, zamieniając końcówkę bezokolicznika **-r** na **-d**. Pozostałe formy powtarzają nieregularności występujące w trybie *subjuntivo*.

NASTĘPSTWO CZASÓW

CONCORDANCIA DE LOS TIEMPOS

W języku hiszpańskim istnieje następstwo czasów – co oznacza, że pewne relacje czasowe są odnoszone nie do czasu rzeczywistego, lecz do momentu odniesienia (równoczesność, uprzedniość, późniejszość).

Zjawisko to widać w zdaniach podrzędnie złożonych. Jeżeli czas w zdaniu głównym to *presente* lub *futuro*, wtedy czas w zdaniu podrzędnym pozostaje taki jak w rzeczywistości. Jeżeli jednak czasownik w zdaniu głównym pojawi się w którymś z czasów przeszłych, wtedy musimy „cofnąć czas” w zdaniu podrzędnym.

Dice que está enfermo. Mówi, że jest chory.

Dice que estaba enfermo. Mówi, że był chory.

Dice que probablemente estará enfermo. Mówi, że prawdopodobnie będzie chory.

Czasownik w zdaniu głównym jest w czasie teraźniejszym – widzimy więc, że i czasy w zdaniu podrzędnym odpowiadają czasom rzeczywistym.

Dijo (decía) que estaba enfermo.

Dijo que había estado enfermo.

Dijo que estaría enfermo.

Widzimy, że po czasowniku w czasie przeszłym wystąpiło następstwo czasów.

Dla **współczesności** – używamy *imperfecto*.

Dla **uprzedniości** – *pluscuamperfecto*.

Dla **czynności późniejszych** – *condicional*.

Forma *pluscuamperfecto* zastępuje wszystkie czasy przeszłe (*estaba enfermo, estuvo enfermo, ha estado enfermo*).

Uwaga!

Jeżeli czasownik w zdaniu głównym jest w *pretérito perfecto* (*ha dicho*), następstwo czasów może nie wystąpić – jako że ten czas często mówi o czynności wciąż aktualnej.

Ha dicho que está enfermo.

Następstwo czasów dotyczy także czynności wyrażonych w *subjuntivo*. Pamiętajmy jednak, że *subjuntivo* ma jedynie formy czasu teraźniejszego i przeszłego, dlatego czynności późniejsze wyrazimy przez *presente de subjuntivo*.

Espero que no estés enferma może znaczyć:

Mam nadzieję, że nie jesteś chora.

lub: Mam nadzieję, że nie będziesz chora.

Esperaba que no estuvieras enferma. (równoczesność)

Esperaba que no hubieras estado enferma. (uprzedniość)

BEZOKOLICZNIK

EL INFINITIVO

I FUNKCJE BEZOKOLICZNIKA

- ❶ Bezokolicznik może być podmiotem zdania.

Querer es poder. Chcieć to móc.

- ❷ Może pełnić funkcję trybu rozkazującego.

¡Niños, a dormir! Dzieci, spać!

- ❸ Może być przydawką.

máquina de coser – maszyna do szycia

- ❹ Może pełnić funkcję rzeczownika.

el poder – władza, *el ser* – istota, *el deber* – powinność

II PERYFRAZY CZASOWNIKOWE Z BEZOKOLICZNIKIEM

Peryfrazy czasownikowe to konstrukcje składające się z konkretnego czasownika posiłkowego i czasownika w określonej formie, gdzie związek tych dwóch czasowników tworzy nowe znaczenie, a nie jest sumą znaczeń.